15. Толкиен Дж.Р.Р. Властелин колец: Две твердыни: В 2 кн.: Кн. 3: В 2т.: Т.2. = The Lord of the Rings. The Two Towers. Book 3. Volume 2 / На англ. яз. – М.: Айрис-пресс, 2002. – 256 с.
16. Толкиен Дж.Р.Р. Властелин колец: Две твердыни: В 2 кн.: Кн. 4: В 2 т.: Т.1. = The Lord of the Rings. The Two Towers. Book 4.Volume 1 / На англ. яз.– М.: Айрис-пресс, 2002.– 224 с.
17. Толкиен Дж. Р.Р. Властелин колец: Две твердыни: В 2 т.: Кн. 4: В 2т.: Т.2. = The Lord of the Rings. The Two Towers. Book 4. Volume 2 / На англ.яз. – М.: Айрис-пресс, 2002.– 192 с.
18. Толкиен Дж.Р.Р. Властелин колец: Возвращение Государя: В 2 кн.: Кн. 6: В 2 т.: Т.1. = The Lord of the Rings. The Return of the King. Book 6. Volume 1 / На англ.яз.– М.: Айрис-пресс, 2003. – 256 с.
19. Толкиен Дж.Р.Р. Властелин колец : Возвращение государя : В 2 кн.: Кн. 6: В 2 т.: Т.2 = The Lord of the Rings. The Return of the King. Book 6. Volume 2 / На англ.яз.– М.: Айрис-пресс, 2003. – 192 с.
20. Федоров А.В. Основы общей теории перевода (лингвистические проблемы): Для ин-тов и фак. иностр.яз. Учебное пособие. – М.: Высшая школа, 1983. – 303 с.
21. Эко У. Сказать почты то же самое. Опыты о переводе. − Санкт Петербург: Симпозиум, 2006. – 576 с.

Резюме

Стаття присвячена вивченню лексичних, граматичних та лексико-граматичних трансформацій у перекладі епічного роману Толкіна “Володар перстенів”. Розглянуті приклади свідчать про те , що переклад – це суцільний ланцюжок трансформацій. Це, головним чином, викликано відмінностями у системах обох мов. Єдиної класифікації перекладацьких трансформацій в сучасній лінгвістиці не існує. Тому поділ трансформацій слід вважати умовним. Спостерігається тенденція вживати кілька трансформацій одночасно. Перекладацькі трансформації мають значну вагу при перекладі творів художньої літератури.

МІРЧА ЕЛІАДЕ Й МИКОЛА ЙОРГА – ЮНІСТЬ ПРОТИ ТИТАНА

Марина Д.О.
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

На становлення М.Еліаде як філософа, літератора та релігієзнавця великий вплив здійснив М.Йорга. У статті робиться спроба проаналізувати еволюцію поглядів молодого Еліаде на творчість великого Йорги від беззаперечного шанувальника до безапеляційного критика.

Відомий, насамперед, як історик М. Йорга був також літературним критиком та яскравим політичним лідером. Його часто називають енциклопедистом і поліглотом, а також самим плодовитим румунським письменником усіх часів. Бібліографія Йорги нараховує понад 800 книг і статей. Тільки в 1913 році він опублікував 33 книги, а в період між 1920 і 1940 роками побачили світ близько 500 окремих видань.

Матеріали лекцій, прочитані та опубліковані Йоргою за 1924 рік, складають близько 10 книг, серед яких: «Люди, які були», «Зауваження щодо античної історії», «Щоб бути сильнішими в сьогоднішній час», «Ернест Ренан», «Відносини між Сходом і Заходом», «Історія румунського народу», тощо.

У статті під назвою «Культурна хроніка", опублікованій в 1924 році в журналі "Vlastaru", молодий Еліаде виражає свій подив стосовно бібліографії Йорги: «Йорга збагатив свою творчість ще двома десятками книг, серед яких на особливу увагу заслуговують «Choses d'Orient et de la Roumanie», «Histoires des Croisades» і друга серія «Etudes Roumains» [4, с.25].

Перша стаття М.Еліаде, присвячена великому вченому, зявляється у 1924 році. В ній прослідковується, перш за все, пристрасть автора до творів Йорги «…які відкривають нові шляхи в історії» [2, с.105]. На думку Еліаде "… однією із значних переваг Йорги є здатність запліднити розум читача багатством нових поглядів, оригінальних ідей та концепцій. Він є блискучим, спонтанним та одержимий фантастичним ентузіазмом. Його егоцентризм, наближений до егоїзму, захоплює читача"» [2, с.106].

В період з 1925 по 1927 роки Мірча Еліаде опублікував ще шість статей, присвячених М. Йоргі. Перша, під назвою "Йорга", з'явилася в тому же "Vlastaru". На той час Еліаде ще не було 18 років і він навчався на останньому курсі ліцею "Спіру Харет". Основною метою цього есе було вихвалення Йорги за його велич, який для молодого Еліаде є «людиною абсолютних масштабів» і належить «до рідкісної категорії героїв» [5, с.63].

У другій статті, опублікованій на початку 1926 року в журналі "Revista Universitară", міститься критичний погляд на книгу Йорги " Essai de synthese du L'Histoire de la humanite".

Ця стаття викликала низку суперечностей та мала великий резонанс в літературному середовищі. Молодий та маловідомий на той час автор зізнається, що детально ознайомлений з творчістю Йорги та регулярно читає його статті, опубліковані в журналах "Ramuri" та "Neamul Romanesc", "Revue historique du Sud-Est europeen ", "Revista Istorica", «Semanatorul», «Arhiva». Ці уточнення робляться Еліаде для того, «.. щоб ні в якому разі дана критика не сприймалася як упереджена або ворожа» [6, с.83]. Його глибоке розчарування своїм вчорашнім кумиром очевидне з самого початку. Будучи одним із самих уважних та відданих читачів Йорги і підкреслюючи, що сподівався виявити нові грані його особистості, Еліаде не знайшов цю книгу кращою, аніж будь-яка з попередніх 500 томів автора. Еліаде стверджує, що недоліки, які зустрічаються у всіх книгах Йорги, присутні і в цій роботі у достатній кількості. Цей баланс між добром і злом

не може бути припустимим у такій фундаментальній праці. Демонстративно показуючи свою ерудицію, автор звинувачує вченого в незнанні халдейських, єгипетських та персицьких документів. На його думку, автору рецензованої праці не вистачає "азіатського духу", так як він описує факти європейської історії ідентично до азіатських. Молодий вчений дорікає Йоргі у " бібліографічній дезорієнтації " тому, що йому ще невідомі нові роботи Рене, Фрезера та Петазоні. Після низки різких критичних зауважень останній параграф присвячений позитивним якостям роботи вченого. В ній знаходимо багато чудових сторінок стосовно грецької та румунської історії, в яких автор звернувся до прямих історичних джерел. Але, щоб їх знайти потрібно працювати як у шахті: вивчати тонни корисних копалин для того, щоб обрати декілька шматків золота. Це непотрібна робота, особливо для непрофесійного читача, якому присвячена дана праця" [7, с.87].

Реакція на критику Еліаде в адрес великого вченого була миттєвою та болісною. У своїй автобіографії Еліаде згадує, що Йорга особисто зателефонував його професору Густі, який також співпрацював із журналом "Revista Universitara", та ,не приховуючи своє розчарування, сказав : "Спасибі тобі, дорогий колего, що ти співпрацюєш з виданням, в якому мене лають та принижують!" [7, с.58].

Після цього в журналі "Neamul Romanesc " за 1 квітня 1926 року, Йорга публікує коротку статтю під назвою "Бльше людяності!", в якій, між іншим, натякає на "… шпаргалки, в яких студенти кидають бруд в адрес власних професорів" [3, с.73].

Згодом у виданні "Cele trei Crisuri" з'являється стаття В. Богри: "Пан Мірча Еліаде, студент філософії або, що не читав пан Йорга і, що читав пан Мірча Еліаде. Сумний жарт." Це був важкий урок з боку ерудованого вченого в бік запального молодика, вченого-початківця. Після своєї публікації Еліаде був змушений відмовитися від співробітництва із "Revista Universitara". Замітка про його відставку була надрукована на зворотньому боці журналу №4 (квітень 1926, стор. 145),в якій він заявляє, що «… добровільно пішов із журналу, щоб через мене не страждали інші співробітники ". Стосовно своєї резонансної статті Еліаде стверджує, що «… всі свої зауваження вважаю коректними та правдивими, допоки мої докази не будуть спростовані". Молодий вчений не образився на цей інцидент. Єдиним розчаруванням Еліаде було те, що університет відмовив йому в оплаті грошової премії у розмірі кількох тисяч леїв за семінарську роботу, яка виграла університетський конкурс.

Пізніше Еліаде напише у своїх «Спогадах», що його рецензія на книгу Йорги була єдиною. Можливо, це тому, що ніхто не хотів ризикувати бути в його положенні, тобто стати центром атак багаточисельних шанувальників іменитого історика. Замість того, щоб критикувати або хвалити вказану працю, всі воліли мовчати. Молодий Мірча Еліаде, безумовно, був єдиним, хто сказав про те, що всі знали, але його молодість стала вразливою в очах прихильників Йорги. Цікавим є і той факт, що жоден із читачів та критиків Еліаде ніколи не намагався

по-справжньому спростувати його зауваження або, навпаки, довести наукову цінність роботи Йорги. Вони, як правило, використовували відволікаючий маневр ,атакуючи Еліаде персонально за його «нахабство». Після цього інциденту постать Миколи Йорги з'являється ще в чотирьох статтях Еліаде.

Перша публікація в "Cuvantul" під назвою "Ми і Микола Йорга» вміщала уривки з його вступу до книги (ще не опублікованої) "Читаючи Йоргу". Порівнюючи цю статтю з попередньою, можна спостерігати, що Еліаде перестає ідентифікувати себе з попереднім поколінням вчених. « Як завжди буває в житті, - стверджує Еліаде, молоде покоління має критично ставитись до творчості попередників задля індивідуального самовизначення, утвердження сучасних цінностей, особистої свободи та незаангажованості» [8, с.36].

У період з 5 березня по 1 квітня 1927 р. М. Еліаде опублікував ще 3 статті. Перша, "De la Hermes Irismegistos la Nicolae Iorga», свого роду «феноменологія» енциклопедичної поліграфії продовжується другим матеріалом, в якому він характеризує Йоргу в залежності від цієї феноменології, а в третьому, Еліаде повертається знову до роботи Йорги" Essai de synthese du L'Histoire de la humanite" та підсумовує своє критичне ставлення до неї.

У цих статтях Еліаде стверджує , що Йорга особисто ніколи не читав все те, на що посилається в своїх працях. Переглядаючи колосальний масив матеріалу, він вивчав його дуже вибірково, як правило, це передмови, перші й останні речення розділів, а також додатки. На його думку, «Йорга не має часу читати, тому, що він пише» [2, с.45]. Але, незважаючи на ці недоліки, Йорга, на думку автора, є беззаперечним авторитетом і володіє великим обсягом інформації, особливо в сферах історії та літератури.

Багато дослідників творчості Еліаде задаються питанням: що спонукало молодого автора вдатися до критики окремих творів та методів дослідження М.Йорги? Відповідей багато, але, на нашу думку, Еліаде критикував Йоргу через те, що як представник нової генерації вчених він зміг побачити «батьківські помилки» своїх попередників.

Еліаде протягом всього свого творчого життя остерігався дилетантизму та поверховості. Тому його наукові твори "Yorga", "Samanism" і т.д свідчать про те, що автор не лише перелистав вступи та додатки, а детально вивчав та проаналізував великий обсяг літератури та архівних джерел.

Таким чином, М.Йорга послужив для Еліаде як позитивним так і негативним прикладом. Якщо Еліаде в кількісному вимірі друкованих праць значно поступається своєму вчителю, то, уникаючи помилки Йорги, на які він звернув увагу ще в молоді роки, йому вдалося побудувати більш експресивну та цілісну творчість та уввійти до когорти видатних митців минулого століття.

Література

1. Bogrea D. Mircea Eliade, student la filosofie /Bogrea Bogdan //Cele trei Crişuri.-1926.-№6.-P.88.

2. Handoca M. Mircea Eliade - câteva ipostaze ale unei personalităţi proteice /Handoca Mircea.-Bucureşti: Editura Minerva, 1922.-320p.
3. Iorga N. Mai multă omenie /Iorga Nicolae// Neamul Românesc.-1926.-№4.-P.83-89.
4. Eliade M. Cronica culturală /Eliade Mircea//Vlăstaru.-1924.-№3.-P.25-35.
5. Eliade M. Iorga /Eliade Mircea//Vlăstaru.-1925-№5.-P.63-81.
6. Eliade M. Elemente critice în lucrarea lui Iorga /Eliade Mircea// Revista universitară.-1926.-№1.-P.83-87.
7. Eliade M. Memorii 1907-1960 /Eliade Mircea.-Bucureşti: Editura Humanitas, 1991.-320p.
8. Eliade M. Noi şi Nicolae Iorga /Eliade Mircea// Cuvântul.-1926.-№5.-P.30-45.

Summary

On becoming M.Eliade as a philosopher, author and religious scholar, large influence had M.Iorga. An attempt to analyse the evolution of looks of young Eliade on work of great Iorga from an implicit admirer to the peremptory critic is done in the article.

УДК 81’42:791.43.04

КІНОТЕКСТ ЯК ОСОБЛИВИЙ ТИП ДИСКУРСУ

Мельник М.Є.
Ужгородський національний університет

Сучасне мовознавство не може обмежуватись вивченням виключно лінгвістичного аспекту тексту, що було прерогативою його досліджень протягом майже всього 20 століття. З одного боку, взаємопроникнення та об’єднання різних галузей наук як інструментів пізнання світу вимагають змін у підході до наукових пошуків навіть від такої класичної науки як лінгвістика. З іншого – масове проникнення новітніх технологій у життя людини, яке має всеохоплюючий і глобальний характер, відбивається не лише на свідомості людини, але, відповідно, і на мовній картині світу. За допомогою електронних мас-медіа з’являються нові мовні утворення не лише на лексичному рівні у вигляді неологізмів, але і на синтаксично-композиційному рівні, тобто на рівні тексту. У цьому руслі **актуальним** є вивчення екстралінгвістичних факторів, що впливають на категорії та інтерпретацію тексту. Крім цього, **актуальність**